

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	Peníze, trh peněz, bankovní soustava
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_10_20
Pořadí DUMu v sadě	20
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jan Hrazdira
Datum vytvoření	25. 05. 2013
Jméno autora	Mgr. Jan Hrazdira
E-mail autora	hrazdira@gymjev.cz
Ročník studia	3.
Předmět nebo tematická oblast	Základy společenských věd – Finanční produkty
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Prezentováno na interaktivní tabuli s využitím psaného textu a doplňkových obrázků, které přiblíží problematiku v tematické oblasti Finanční produkty. Inovace: materiál lze využít i v rámci mezipředmětových vztahů (porovnání našeho daňového systému se systémy jiných zemí – cizí jazyky, geografie); materiál využívá ICT technologií (interaktivní tabule) a mediální techniky – dataprojektoru.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Peníze

- Peníze jsou platidlem a oběživem a jejich základní funkcí je zprostředkovat směnu zboží a služeb.
- Peníze se vyvíjely od starověku (kamínky, zlaté nebo stříbrné mince, bankovky).
- První bankovky byly kryté zlatem – to určovalo jejich hodnotu a zajišťovalo stabilitu měny (zlatý standard).
- Dnes se hodnota peněz určuje především podle stavu ekonomiky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Středověká mince

Szilágyi Sándor, licence Public domain, CC-PD-Mark,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vaclav2_mince.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 2013-05-25)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Historická bankovka

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Allied Military Government for Occupied Territories (AMGOT) – unsigned bills for „Republika Ceskoslovenska“, licence Public domain, CC-PD-Mark,
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2000Kr-1945-czech.jpg?uselang=cs>, licence PD, (cit. 2013-05-25)

Současná česká měna

Šjů, licence Creative Commons, BY-SA,
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mince_50_K%C4%8D,_rub.jpg?uselang=cs, licence CC,
(cit. 2013-05-25)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Funkce peněz

- Prostředník směny
- Uchovatel hodnoty
- Specifická komodita
- Vyjadřují hodnotu zboží a služeb.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Trh peněz

- Peníze jsou také specifickým druhem zboží – je možné s nimi obchodovat a generovat zisk plynoucí z kurzovního rozdílu mezi měnami.
- Nejvíce se obchoduje s tzv. světovými penězi – americkým dolarem, eurem a japonským jenem.
- S penězi se obchoduje na finančních burzách.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příklad světových peněz – americký dolar

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Unknown, licence Public Domain, PD US money, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dollarnote_hq.jpg, licence PD, (cit. 2013-05-25)

Banky

- Banky jsou finanční instituce, které se zabývají obchodováním s penězi a poskytováním finančních služeb.
- Banky lze dělit na centrální, komerční a specializované.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Centrální banka

- Centrální banka je v každém státě pouze jedna (u nás je centrální bankou Česká národní banka).
- ČNB má svou pozici a pravomoci definovány Ústavou ČR.
- ČNB je tak zřízena státem, avšak nepodléhá vládě ČR a provádí vlastní finanční politiku.
- Hlavním úkolem ČNB je zajistit stabilitu měny.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Centrální banka

- ČNB zajišťuje stabilitu měny:
 - zvyšováním nebo snižováním úrokových sazeb,
 - zvyšování nebo snižováním peněz, které jsou v oběhu,
 - zvyšováním povinných rezerv komerčních bank.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Centrální banka

- ČNB dále vykonává bankovní a finanční dohled na bankami a dalšími finančními institucemi.
- Vydává bankovky a mince – emisní funkce banky.
- Dohlíží na devizové prostředky státu a vede účty státu a státních institucí.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Centrální banka

- ČNB je řízena bankovní radou v čele s guvernérem.
- Bankovní radu ČNB jmenuje prezident republiky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Budova ČNB v Praze

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Jarita, licence, BY-SA, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Czech_National_Bank_in_Prague_CZ_01.jpg, licence CC (cit. 2013-05-25)

Komerční banky

- Komerční banky obchodují s penězi a nabízejí finanční služby.
- Finanční operace bank se dělí na:
 - aktivní – poskytování půjček, úvěrů a hypoték – ziskem bank je úrok,
 - pasivní – vedení klientských účtů, směnářenská činnost, úschova cenných předmětů, bezhotovostní platby.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příklady komerčních bank

- Česká spořitelna
- Komerční banka
- Reiffeisen banka
- Fio Banka
- M-bank
- Air bank
- GE Money Bank

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Specializované finanční instituce

- Stavební spořitelny
- Pojišťovny

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pojišťovny

- Pojišťovny kryjí možná rizika nejrůznějšího druhu.
- Smyslem pojištění je předplatit si kompenzaci možné škody. Většina pojistných smluv je výhodná pro pojišťovnu – škoda nikdy nevznikne, pojišťovna vybírá peníze od klienta, aniž by musela klientovi něco hradit.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Pojišťovny

- Pojistit je možné téměř cokoli – zdraví, majetek, domácnost, domácí zvířata...

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Příklady pojišťoven

- Česká pojišťovna
- Allianz
- Kooperativa
- Axa
- Generalli

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Stavební spořitelny

- Poskytují úvěry sloužící k pokrytí nákladů spojených s pořízením bydlení (koupě nebo stavba nemovitosti, rekonstrukce).
- Cílem je předspořit si určitou částku s podporou státu, která pak usnadňuje získání tzv. překlenovacího úvěru a tím urychluje a zjednodušuje proces získání hotovosti pro uspokojení bytových potřeb.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Stavební spořitelny

- Stavební spoření dnes poskytují jednak specializované stavební spořitelny (např. ČMSS) nebo také běžné komerční banky.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje

- Kolektiv autorů. *Odmaturuj ze společenských věd*. Brno: Didaktis, 2004. ISBN 80-86285-68-5
- Szilágyi Sándor, licence Public domain, CC-PD-Mark, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vaclav2_mince.jpg?uselang=cs, licence PD, (cit. 2013-05-25)
- Allied Military Government for Occupied Territories (AMGOT) – unsigned bills for „Republika Ceskoslovenska“, licence Public domain, CC-PD-Mark, <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2000Kr-1945-czech.jpg?uselang=cs>, licence PD, (cit. 2013-05-25)
- Šjů, licence Creative Commons, BY-SA, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mince_50_K%C4%8D,_rub.jpg?uselang=cs, licence CC, (cit. 2013-05-25)
- Jarita, licence, BY-SA, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Czech_National_Bank_in_Prague_CZ_01.jpg, licence CC (cit. 2013-05-25)
- Unknown, licence Public Domain, PD US money, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dollarnote_hq.jpg, licence PD, (cit. 2013-05-25)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.